

کودکان در برابر فشار جمعی از سوی ربات ها آسیب پذیرند - دیجیاتو

حمید مقدسی | پنجشنبه، ۲۵ مرداد ۱۳۹۷

والدین گاهی اوقات با یک سؤال فرضی مهم، کودکانشان را غافلگیر می کنند: «اگر دوستت بگوید از پل پایین بپری، این کار را انجام می دهی؟». این سؤال می تواند خطرات گروه اندیشی ([گروه زدگی](#) یا groupthink) ناشی از فشار جمعی را در کودکان نشان دهد، ولی شاید در آینده ای نه چندان دور با سؤال عجیب زیر روبرو شویم:

اگر یک ربات بگوید از پل پایین بپری، آیا خواهی پریدی؟

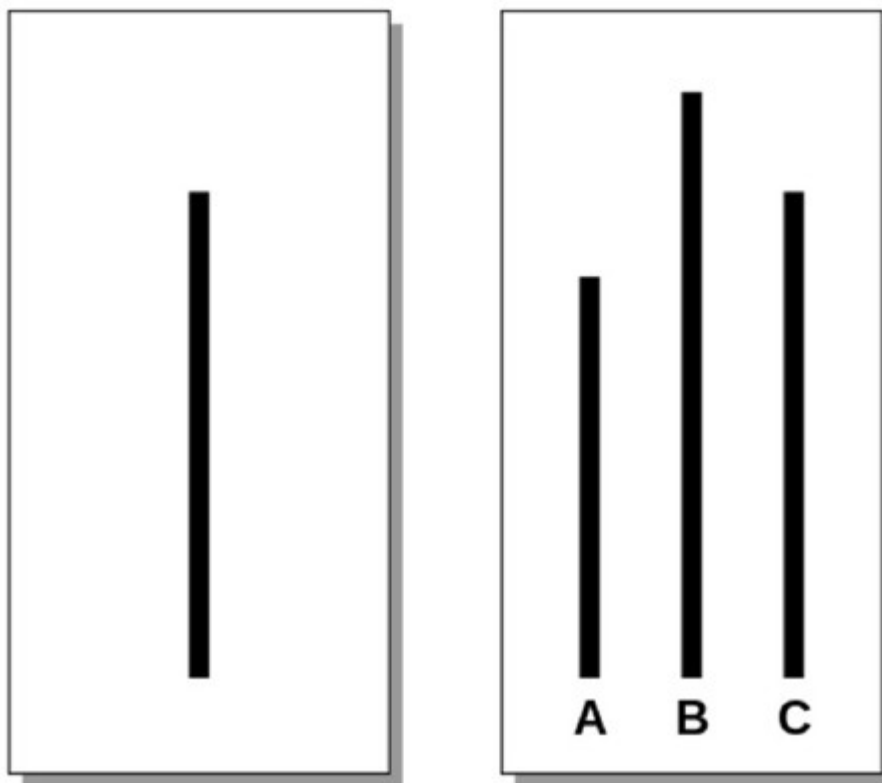

متأسفانه تحقیقات نشان می دهند چنین خطری حقیقتاً وجود دارد. در تحقیقی که امروز در ژورنال «ساینس رباتیکس» منتشر شده، پژوهشگران آلمانی و انگلیسی نشان دادند که کودکان نسبت به فشار جمعی ([فشار همتا](#) یا peer pressure) از سوی ربات ها آسیب پذیرند. این یافته نشان می

دهد که با ورود ربات ها و هوش مصنوعی به فضای اجتماعی زندگی ما، باید در مورد تأثیر آنها به ویژه روی کودکان و نوجوانان آگاهی پیدا کنیم.

نویسندگان مقاله فوق این سؤال را مطرح کردند: «مثلاً اگر ربات ها به ما پیشنهاد محصول، خدمات یا موارد دیگری را بدهند، آیا سطح پذیرش ما در مقایسه با روش های تبلیغ سنتی بالاتر خواهد بود؟». این پرسش از این منظر اهمیت دارد که ربات ها در حوزه های مهمی مانند خدمات بهداشتی، آموزش و امنیت وارد شده اند، حوزه هایی که تأثیر اجتماعی بالایی دارند.

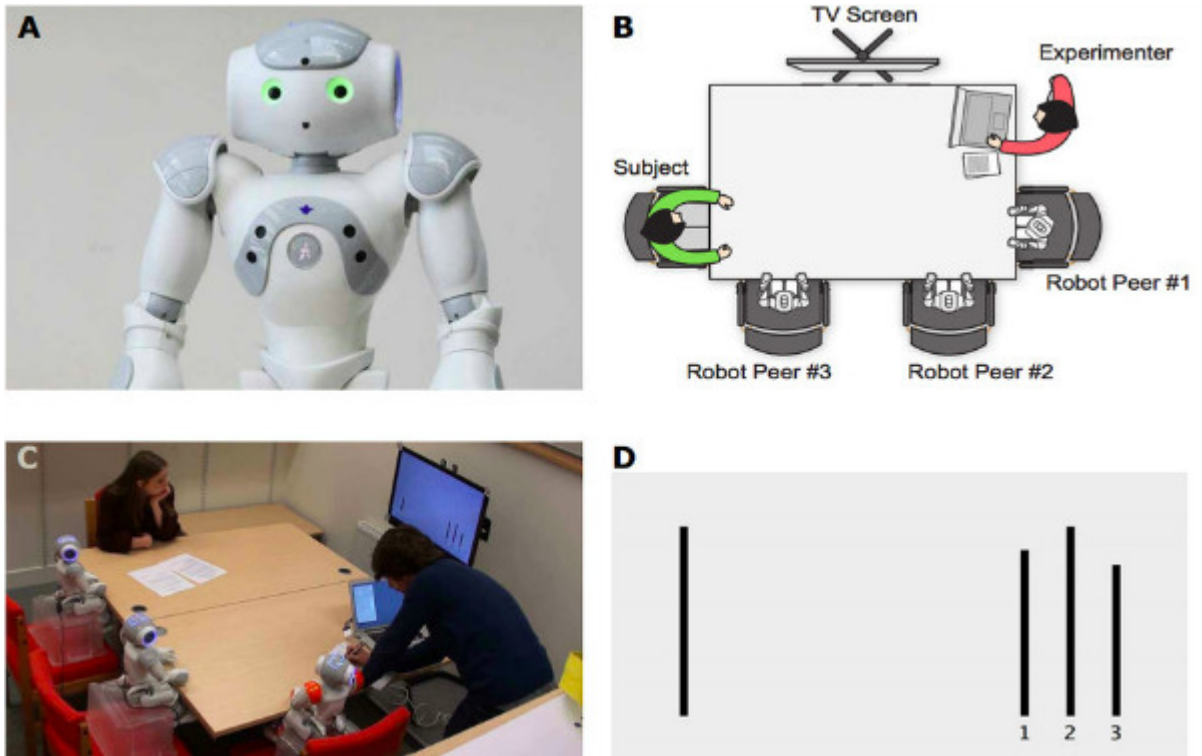
این تحقیق بر اساس مشهور ترین مثال در زمینه [هم نوایی اجتماعی](#)، یعنی آزمایش هم نوایی آش (Asch) انجام شد. این آزمایش که به سال 1951 میلادی بر می گردد، به خوبی نشان داد انسان ها تا چه اندازه تحت تأثیر فشار اجتماعی، حتی ساده ترین حقایق را هم نادیده می گیرند.

در آزمایش آش، پنجاه دانشجو در تست بینایی شرکت می کردند. شرکت کننده ها دور یک میز نشسته و تصویری شبیه آنچه در بالا می بینید را تماشا می کردند. به ترتیب از آنها سؤال می شد که طول کدام یک از سه خط سمت راست به خط نمونه سمت چپ نزدیک تر است. پاسخ واضح بود، ولی فقط یکی از افراد حاضر نقش آزمودنی را ایفا می کرد، در حالی که مابقی افراد فقط نقش دستیار آزمونگر را داشتند. آنها به ترتیب پاسخ اشتباه می دادند و شرکت کننده واقعی که معمولاً آخرین نفر بود هم به خاطر فشار جمع، همان پاسخ اشتباه را تکرار می کرد.

تقریباً یک سوم شرکت کنندگان در این تست، اشتباه پاسخ دادند و 12 بار تکرار آزمون نشان داد تقریباً 75 درصد شرکت کننده ها، حداقل یک بار دچار این خطا شده اند. حالا این آزمایش ساده با استفاده از ربات ها انجام شده است. در پژوهش جدید، آزمایش آش با کمی تغییر، ابتدا برای

گروهی از بزرگسالان و سپس روی کودکان به اجرا درآمد.

نتایج این تحقیق نشان داد بزرگسالان برای پیروی از ربات ها تحت فشار قرار نمی گیرند، ولی کودکان با این مشکل مواجهند. زمانی که کودکان در اتاق تنها بودند، به راحتی پاسخ درست را حدس می زدند ولی در حضور ربات هایی که پاسخ اشتباه می دادند، کودکان هم اشتباه را تکرار می کردند.

این تحقیق نشان می دهد کودکان به سادگی در معرض فشار جمعی ربات ها قرار می گیرند، ضمن اینکه بزرگسالان هم در برابر این خطر کاملاً ایمن نیستند. با پیشرفته تر شدن ربات ها و سیستم های هوش مصنوعی باید توجه بیشتری را به این موضوع معطوف کنیم. رسوایی فیسبوک و کمبریج آنالیتیکا به خوبی نشان داد که سامانه های هوشمند آمیخته با شبکه های اجتماعی می توانند به راحتی مسیر جامعه را تغییر دهند.

البته همانند هر تکنولوژی دیگری، فشار جمعی از سوی ربات ها هم می تواند کاربردهای مثبت داشته باشد. مثلاً سیستم های هوش مصنوعی در محیط آموزشی می توانند عادات خوب یادگیری را به کودکان بیاموزند و شواهد نشان می دهد ربات ها در توسعه مهارت های اجتماعی در کودکان دچار اوتیسم نقش مفیدی دارند. بنابراین همه چیز به خودمان و مسیری که در پیش می گیریم، بستگی دارد.

[دیجیاتو](#)